

41. møde.

Fredag den 15. marts kl. 11.

Første næstformand (*Grete Hækkerup*):

Finansudvalget har afgivet tillægsbetænkning over forslag til finanslov for finansåret 1. april 1974—31. marts 1975. Eksemplarer vil blive omdelt.

I skrivelse af 11. marts meddeler undervisningsministeren, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Afstemninger om nedlæggelse af skoler, begrænsning af lærertimeforbruget m. v.)

og
forslag til lov om Ålborg universitetscenter.

I skrivelse af gårds dato meddeler boligministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om bolig sikring og

forslag til lov om ændring af lov om midlertidig offentlig støtte til almenbygget boligbyggeri.

Medlemmer af folketinget Simonsen, Schlüter og Stetter har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om investeringskonti.

I skrivelse af gårds dato meddeler finansministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. (Procenttillæg, ekspropriation, jordfordeling og afløste jordrentebraug m. v.)

Medlemmer af folketinget Poul Boeg, Ingolf Knudsen, Ib Larsen, Melchior og Lena Pedersen har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om valg til folketinget.

Medlemmer af folketinget Bracher, Arne Bjerregaard, Chr. Christensen, Honoré, Inge Krogh, Jens Møller og Inger Stilling Peder-

sen har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Freds- og æreskrænkelser m. v.).

Medlemmer af folketinget Eva Gredal, Albertsen, Erling Dinesen, Grete Hækkerup, Inge Fischer Møller, Bertel Pedersen og Tastesen har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om en særlig ydelse. (Til visse folke- og invalidepensionister).

Medlemmer af folketinget Hanne Rein-toft, Fuglsang, Kaj Hansen, Knud Jesper-sen, Freddy Madsen og Ib Nørlund har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Pensionstillæg, ægteskabstillæg og hustrutillæg m. v.) og

forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Pensionstillæg, ægteskabstillæg og hustrutillæg m. v.).

Medlemmer af folketinget Bay, Ib Andersen, Arentoft, Hans Bjerregaard og Glensgård har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om et nyt straffesystem bygget på vederlags- og erstatningsprincippet.

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Undervisningsministeren (*Tove Nielsen*):

Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Afstemninger om nedlæggelse af skoler, begrænsning af lærertimeforbruget m.v.).

Lovforslaget tilsigter i første række at forbedre mulighederne for at bevare de mindre skoleenheder også inden for det offentlige skolevæsen. Forslaget er derfor ikke blot et udslag af regeringens skolepolitik, som går ud på at sikre forældrene den størst mulige indflydelse og børnene det bedst mulige opvækstmiljø. Det må også ses som et led i hele miljø- og lokaliseringspolitikken, hvis hovedsigte er at styrke det nære samfund på en sådan måde, at den enkelte kan få sine væsentligste behov opfyldt inden for sit eget lokale område. Hertil hører også en

[Undervisningsministeren.]

spredning af de institutioner og andre faciliteter, som det offentlige stiller til rådighed. De alt for store afstande virker fremmedgørende og nedbrydende på det fællesskab, som er grundlaget for disse institutioner.

Baggrunden for lovforslaget er naturligvis den stadig stærkere centralisering af skolevæsenet i landområderne, som nu — takket være afvandringen fra land til by — også truer mange relativt nye 7-klassede skoler med nedlæggelse.

Beboernes interesse i at kunne bevare en skole inden for deres hidtidige skoledistrikt imødekommes i forslaget igennem en lempelse af afstemningsreglerne. Der kræves kun 50 pct. tilslutning — imod hidtil 80 pct. — til at få gennemført en afstemning om skolens nedlæggelse, og der kræves kun 75 pct. flertal — imod hidtil 80 pct. — for at få beslutningen om nedlæggelse udskudt. Og hvad mere er, denne udskydelse skal gælde ikke blot til det førstkommende kommunalvalg, men også 4 år derudover.

Det er klart, at der her er tale om et betydeligt indgreb i den kompetence, som lovgivningen i øvrigt har tillagt kommunalbestyrelsen i skoleanliggender.

Jeg vil dog gerne understrege, at kommunalbestyrelsen ikke med dette lovforslag sættes ud af spillet i spørgsmålet om den lokale skolestruktur.

For det første vil man — uanset en eventuel beboerafstemnings resultat — altid kunne beslutte at omdanne skolen til „forskole“ for de yngre årgange eller til en skole, der ikke længere er fuldt årgangsdelt. Det sidste vil navnlig kunne være aktuelt, hvor antallet af elever pr. årgang er kommet væsentligt ned under 15, og det vil i sådanne tilfælde være en fuldt forsvarlig løsning.

For det andet vil man — netop i kraft af det foreliggende lovforslag — kunne nedsætte undervisningstiden for klasser med under 18 elever og dermed reducere skolens lærertimeforbrug med henved 15 pct. Dette betyder, at skoler med 15-18 elever i klasserne — en klassestørrelse, der af mange netop betragtes som ideel — ikke behøver at blive væsentlig dyrere i drift pr. elev end skoler med en højere klassekvotient. Og det er samtidig den pris, som forældre og elever må betale for at kunne bevare deres relativt lille skole inden for deres eget miljø. At

der så herudover spares på anlægsbudgettet og på udgifterne til befordring, må til gengæld komme dem til gode. Det kan ikke være meningen, at en skole, som beboerne har ønsket opretholdt med et nedskåret lærertimeforbrug, skal udsultes med hensyn til materialer og udstyr.

Lovforslaget indeholder også en 2-årig forlængelse dels af sparebemyndigelsen fra sidste forår, dels af bemyndigelsen vedrørende lærerrationering. Disse forslag er af overvejende teknisk karakter, og jeg skal derfor blot henvise til bemærkningerne.

Jeg anbefaler lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Endvidere tillader jeg mig at fremsætte forslag til lov om Ålborg universitetscenter for det høje ting.

Lovforslaget er en konsekvens af et planlægningsarbejde, der blev foreskrevet i § 2 i loven af 4. juni 1970 om Københavns universitets placering og universitetscentre, der begynder sådan: „Der oprettes et universitetscenter i Ålborg, som kan påbegynde uddannelserne senest i 1974-75.“ I bemærkningerne til forslaget til denne lov siges det, at der vil blive forelagt et lovforslag om universitetscenter i Ålborg, når der foreligger indstilling fra den planlægningsgruppe, som skulle nedsættes, og det er dette løfte, der indfries nu.

Om nærmere enkeltheder vedrørende baggrunden og gennemførelsesproceduren ved centrets oprettelse og dets planlagte virksomhed fra starten i 1974 henviser jeg til bemærkningerne til lovforslaget. Her vil jeg nøjes med at trække nogle hovedpunkter op.

Ålborg universitetscenter er tænkt netop som et center og ikke som et universitet i traditionel forstand. Heri ligger, at det ikke kun skal have de længerevarende kandidatuddannelser, der kendes fra de hidtidige universiteter og de højere læreanstalter, men også skal rumme videregående uddannelser af kortere varighed. Samme hensyn søges tilgodeset ved opbygningen af et universitetscenter omkring Odense universitet og i forbindelse med centret i Roskilde.

Det karakteristiske for universitetscentret i Ålborg er, at der i det tænkes integreret en række videregående uddannelser, som allerede ligger i Ålborg. Det fremgår således